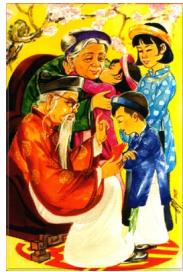

Chuyʼn Tʼt ngʼy Xuân

Tảc Giả; TRảM THIảN THU (Xuân Nhảm Thìn, 2012)
Chảa Nhảt, 08 Thảng 1 Nảm 2012 18:54

Tiʼt tʼu nhʼ nhʼng mʼa vʼn rʼn ràng đʼa hʼi thʼ mùa Xuân vào cuʼc sʼng. Đây là mʼt ca khúc Xuân rʼt quen thuʼc và dʼ thʼng, ca tʼ đʼp và giai điʼu cũng đʼp. “Anh cho em mùa Xuân, nʼ hoa vàng mʼi nʼ, chiʼu Đông nào nhung nhʼ. Đʼng lao xao lá đʼy, chân bʼ c mòn hè phʼ, mʼt buʼn vin ngʼn cây. Anh cho em mùa Xuân, mùa Xuân này tʼt cʼ, lʼc non vʼa trʼy lá. Lʼi thʼ ru cʼi đʼi, bʼy chim lʼa vʼt nʼng, trong khói chiʼu chʼi vʼi...” (Anh Cho Em Mùa Xuân – nhʼc: Nguyʼn Hiʼn, thʼ: Kim Tuʼn).

Tiʼt tʼu nhʼ nhʼng mʼa vʼn rʼn ràng đʼa hʼi thʼ mùa Xuân vào cuʼc sʼng. Đây là mʼt ca khúc Xuân rʼt quen thuʼc và dʼ thʼng, ca tʼ đʼp và giai điʼu cũng đʼp. Trong ca khúc này có đʼng tʼ “cho” đʼng lʼp đʼng lʼi, nói lên lòng quʼng đʼi chʼ không ích kʼ chʼ muʼn “nhʼn”, vì “cho” (tʼng, biʼu) là mʼt đʼng tʼ quan trʼng trong cuʼc sʼng thʼng nhʼt.

Khi có chuyʼn gʼi phʼn khʼi, ngʼi ta thʼng nói “vui nhʼ Tʼt” hoʼc “Tʼt nhʼt”. Điều đó chʼng tʼ là Tʼt rʼt vui, luôn đʼc mong chʼ, luôn là ngày “nhʼt” trong năm. Ngày Tʼt, vʼi trʼ em là niʼm khao khát và vui mʼng, vʼi ngʼi lʼn là trách nhiệm và bʼn phʼn – và đôi khi có ngʼi không mong Tʼt, vì Tʼt đʼi vʼi hʼ có thể buʼn hʼn ngày thʼng.

Đông lʼnh qua, Xuân lʼm đʼn, đó là quy luʼt tʼ nhiên cʼa đʼt trʼi. Mùa Xuân là mùa cʼa sʼng, cây cʼi nʼy lʼc, đʼm bʼng, thʼ hiʼn tính trʼ trung và đʼi mʼi. Mùa Xuân còn là dʼp đoàn tʼ, yêu thʼng, tha thʼ, cùng tʼn hʼng và chia sʼ niʼm hʼnh phúc. Gʼp nhau, ai cũng tay bʼt mʼt mʼng, có gʼi sai sót trong năm cũ cũng bʼ qua hʼt, và trao nhau nhʼng lʼi chúc tʼt đʼp nhʼt. Đó là “tʼng cʼu, nghinh tʼn”, đʼc biʼt trong giây phút thiêng liêng nhʼt: Giao thʼa. Ngày xʼa, đêm giao thʼa còn đʼc gʼi là đêm trʼ tʼch – khoʼng thʼi gian thiêng liêng nhʼt trong năm, khi các gia đình sum hʼp, chuʼn bʼ đʼn năm mʼi vʼi nhʼng đʼi u tʼt lành sʼ đʼn và tiʼn trʼ năm cũ vʼi nhʼng muʼn phʼn đã qua.

Trong giây phút giao thʼa, các gia đình lʼp bàn thʼ cúng tʼ tiên, khói nhang nghi ngút, bánh trái đʼy bàn. Ngʼi ta thʼng đʼt trên bàn các loʼi trái cây nhʼ: Măng cʼu, dʼa, đu đʼ, xoài; theo phát âm tiʼng Nam bʼ là “cʼu vʼa đʼxʼi”. Nhʼ vʼy, kʼ ra ngʼi ta cũng không tham lam, còn giʼ đʼc “nhʼn chi sʼ tính bʼn thiʼn”. Ngʼi có máu khôi hài thì nói là bày trên bàn 4 thʼ: Chôm chʼm, xoài, cái lʼp, cái gác baga; nghĩa là “chʼm chʼa đʼxʼi lʼp baga” (xʼi lʼp baga là xʼi thoʼi

m\u00e1i). D\u00f9 ch\u00f9 đ\u00faa vui, nh\u00f3ng ch\u00f9ng t\u00f3 con ng\u00f3i i\u00f3 d\u00e1... bi\u00e1n ch\u00e1t “thi\u00e1n”. Ng\u00f3i ta c\u00f3n b\u00f9i Ki\u00e1u v\u00e0 l\u00e1m nh\u00f3ng nghi l\u00f3 tr\u00f3 ma qu\u00e1. Ng\u00f3i Vi\u00e1t c\u00f3 t\u00fc c l\u00f3 t\u00f3t d\u00e1p:

Xu\u00e1n v\u00f3, m\u00f3ng M\u00f3 t\u00f3t Cha
M\u00f3ng Hai t\u00f3t Ch\u00fa, m\u00f3ng Ba t\u00f3t Th\u00e1y

M\u00f3ng M\u00f3 t\u00f3t Cha – Ng\u00f3i \u00c1 Đ\u00f3ng n\u00f3i chung v\u00e0 ng\u00f3i Vi\u00e1t n\u00f3i ri\u00e9ng, truy\u00e1n th\u00f3ng “u\u00e1ng n\u00f3i c nh\u00f3 ngu\u00e1n” d\u00e1c t\u00f3n tr\u00f3ng, d\u00f9 m\u00f3t truy\u00e1n th\u00f3ng t\u00f3t d\u00e1p d\u00e1y t\u00f3nh nh\u00e3n b\u00f3n. T\u00d2 ti\u00e9n, \u00c1ng b\u00e1, cha m\u00f3 l\u00e1 nh\u00f3ng ng\u00f3i th\u00e3n c\u00f3 c\u00f3ng lao l\u00f3i v\u00f3i ch\u00f9ng ta, th\u00d2 n\u00e9n ch\u00f9ng ta ph\u00f2i d\u00e1nh “\u00dau ti\u00e9n s\u00f3 m\u00f3t”. Th\u00f3t v\u00f3y, d\u00f9 l\u00e1 ngh\u00e1i v\u00f3i c\u00e1a m\u00f3i ng\u00f3i, v\u00f3i “chim c\u00f3 t\u00f3, ng\u00f3i c\u00f3 t\u00f3ng, c\u00e1y c\u00f3 c\u00e1i, n\u00f3i c c\u00f3 ngu\u00e1n”, v\u00e0 d\u00f9 c\u00f3ng l\u00e1 d\u00e1o l\u00e1m ng\u00f3i.

M\u00f3ng Hai t\u00f3t Ch\u00fa – D\u00f9 l\u00e1 c\u00f3c th\u00e3n b\u00f3ng quy\u00e1n thu\u00e1c, l\u00e1 h\u00f3 h\u00e1ng N\u00f3i Ngo\u00e1i, l\u00e1 x\u00f3m gi\u00e1ng, l\u00e1 b\u00f3n b\u00e8, l\u00e1 \u00e1n nh\u00e3n,... S\u00f3ng tr\u00f3n d\u00e1i kh\u00f4ng ai c\u00f3 th\u00f3 l\u00e1 m\u00f3t \u00c1c d\u00e1o, v\u00f3i cu\u00e1c s\u00f3ng l\u00e1 m\u00f3t x\u00e1 h\u00f3i, kh\u00f4ng tr\u00e1c ti\u00e1p li\u00e9n h\u00f3i thi\u00f3 c\u00f3ng gi\u00e1n ti\u00e1p li\u00e9n h\u00f3i b\u00f3ng nhi\u00e9u cách. Ng\u00f3i n\u00e1y c\u00f3 li\u00e9n d\u00e1i v\u00f3i ng\u00f3i kia, d\u00f9 c\u00f3 th\u00f3 ch\u00f3 l\u00e1 m\u00f3t \u00c1nh m\u00f3t ho\u00e1c th\u00e1i d\u00e1, th\u00f3m chí c\u00f3 th\u00f3 ch\u00f3 qua \u00e1y ngh\u00e9. Ng\u00f3i n\u00e1y c\u00f3 tr\u00e1ch nhi\u00e9u m\u00f3i v\u00e0 b\u00f3n ph\u00f2n v\u00f3i ng\u00f3i kia, d\u00f9 l\u00e1 ng\u00f3i d\u00e1ng n\u00f3i c l\u00e1, d\u00f9 l\u00e1 ng\u00f3i ch\u00f3a bi\u00e1t m\u00f3t quen t\u00f3n. H\u00e1y t\u00f3t nhau b\u00f3ng c\u00f3ch lu\u00f3n tri\u00e1t d\u00e1i t\u00f3n tr\u00f3ng nh\u00e3n v\u00f3i, nh\u00e3n ph\u00f2m v\u00e0 nh\u00e3n quy\u00e1n c\u00e1a nhau.

M\u00f3ng Ba t\u00f3t Th\u00e1y – Th\u00f3i phong ki\u00e1n \u00e1p d\u00e1ng tr\u00f3t t\u00f3 x\u00e1 h\u00f3i: Qu\u00e1n – S\u00f3 – Ph\u00f2. \u00d1 d\u00e1y ch\u00f9ng ta kh\u00f4ng n\u00f3i chuy\u00e1n “th\u00f3 t\u00f3 tr\u00f3c sau” m\u00e1 ch\u00f9 tr\u00f3ng t\u00f3m quan tr\u00f3ng c\u00e1a 3 c\u00e1p b\u00e1c. Trong d\u00e1y n\u00f3i th\u00f3y d\u00e1c d\u00e1i cao theo t\u00f3nh th\u00f3n “t\u00f3n s\u00f3 tr\u00f3ng d\u00e1o”, v\u00f3i ng\u00f3i Vi\u00e1t c\u00f3ng kh\u00f4y: “Mu\u00e1n con hay ch\u00f3 h\u00e1y y\u00e9u l\u00f3y th\u00e1y”. H\u00e1n Vi\u00e1t d\u00f9ng t\u00f3 S\u00f3 Ph\u00f2, ng\u00f3i th\u00e1y kh\u00f4ng ch\u00f3 l\u00e1 ng\u00f3i d\u00e1y m\u00f3i c\u00f3n d\u00e1c coi nh\u00f3 “ph\u00f2 m\u00f3u”. Th\u00d2 nh\u00f3ng ng\u00e1y nay ng\u00f3i ta kh\u00f4ng c\u00f3n coi tr\u00f3ng l\u00f3ng “t\u00f3n s\u00f3 tr\u00f3ng d\u00e1o”, d\u00f9 l\u00e1 d\u00e1u hi\u00e1u sa s\u00f3t d\u00e1o d\u00e1c!

Chuyʽn Tʽt ngʽy Xuʽn

Tác Giả; TRʽM THIʽN THU (Xuʽn Nhʽm Thʽn, 2012)
Chúa Nhật, 08 Tháng 1 Năm 2012 18:54

